

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Joan. Henrici Meibomii De Cervisiis potibusque &
ebriaminibus extra vinum aliis Commentarijs**

Meibom, Johann Heinrich

Helmestadii, 1668

Caput Tertium.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10160

28 rasmus Stella de antiq. Boruff. lib. I. At Horatius Carm. lib. III. Ode IV. licet de lacte taceat, equinum tamen sanguinem etiam à *Concanis*, Cantabriæ in Hispania populis bibitum notat, quando ait:

*Visam Britannos hospitibus feror,
Et latum equino sanguine Concanum.*

29 Gualtherus Chabotius quidem & Dionys. Lambinus, comment. ad hunc locum, nihil tale de *Concanis* aut universis *Cantabris* alibi legi, & Horatium id ita finxisse autumant. Verum legisse id poterant etiam apud *Silium Italicum* lib. III. cujus hi versus:

*Nec qui Massageten monstrans feris ate parentem,
Carnipedis fusa satiaris, Concane, vena.*

30 Hodie Tartari lac quoque sublimatum bibunt. Testis est Matth. Miechovius, Sarmat. lib. I. cap. VI. In convivio, inquit, & cum hospitibus bibunt *Araka*, quod est lac sublimatum, quod mirabiliter & cito inebriat. Repetit Scaliger Exercit. LXXXVII.

CAPUT TERTIUM.

SUMMARIA.

1. Potus ex frugibus, rebusq; aliis.
2. & quidem diversi.
3. sed precipui ex hordeo.
4. οἶνοι ἐκ κερσις dicti.
5. triplicem ob causam.
6. οἶνοι ἴσοι κερσις à precipua materia.
7. Sophocli μῆνυ ἐκ κερσις.
8. οἶνοι ἀμπελω.
9. Nomina potuum extra vinum peculiaria.
10. Hebraeorum *schechar*.
11. *schicharon*.
12. *schackar*.
13. *Sicera*.
14. potus vino contradiſtinctus.
15. Interpreti Chaldaeo vinum vetus.
16. quibusdam temetum.
17. Interpreti Græco μῆνυ.
18. *Sicera* quid.
19. Tertulliano ebriamen.
20. Hieronymo potus quibus inebrians.
21. & Isidoro.
22. & Zonara.
23. & Hesychio.
24. Eius mentio apud alios.
25. *Siceratores*.

VT aquæ fastiditæ lac successit in potum mortaliū, ita
 lac postmodum exceperet potiones ex frugibus, iisque
 diversis, fructibus item arborum, & quævis extra vinum
 alia. Harum licet plurimæ jam olim essent, *nominibus* quibus
 dem *diversis*, ut Plinius ait lib. XIV. cap. XXII. *ab ratione*
eadem: primæ tamen ac præcipuæ illæ fuere, quæ inter
 fruges *ex hordeo* parabantur. Unde & generali primum ap-
 pellatione potus isti οἶνοι ἐκ κριθῶν dicti fuere. Et οἶνοι sane
 dicebantur triplicem ob causam. Primo quidem, quod vi-
 num proprie sic dictum, odore, sapore & facultate æmu-
 labantur. Unde Diodorus zythum suum, qui fere ex hor-
 deo fiebat, & de quo mox in specie dicemus, vocat potum
 οὐ πολὺ λευκόμενον τῆς ὡς τὸν οἶνον ὀσμῆς καὶ δυναμείας,
non multum vino fragrantia & facultate inferiorem lib. I.
 cap. XX. lib. III. cap. LXXVII. & lib. IV. cap. II. *Potum in vi-*
ni similitudinem corruptum vocat Tacitus lib. de mor. Ger-
 man. Deinde οἶνοι dicebantur, quod vini in locum succede-
 rent iis in locis, ubi vinum non nascebatur, nec tellus vi-
 tium capax erat, quod modo diximus. Tum denique,
 quod vini in modum inebriarent, quod & olim docuit, &
 hodie testatur experientia. *Vino vero* ἀπὸ κριθῶν seu *ex*
hordeo dicebantur, quod ex hac frumentis specie potissimum
 & primo omnium cœperint parari. Hinc Herodotus lib.
 II. ait Ægyptios οἶνον ἐκ κριθῶν διαζῆσαι, *vino ex hordeo uti*.
 Athenæus lib. X. *zythum*, potionem itidem ex hordeo, vo-
 cat οἶνον κριθῶν, *vinum hordeaceum*. Theophrastus lib. VI.
 de caus. plantar. cap. XV. meminit τῶν οἰκιστῶν ἐκ τῶν
 κριθῶν, *eorum, qui vina ex hordeo conficiunt*. Hesychius &
 Suidas zythum definiunt οἶνον ἀπὸ κριθῶν γινόμενον, *vinum*
ex hordeo confectum. Æschylus in Supplicibus nominat ἐκ
 κριθῶν μέθυ, *ex hordeo temetum*, seu vinum forte. Rex c-
 nim

nimibi Argivorum, Supplicibus, bellum quasi denunciā-
tibus respondens, ait:

Ἄλλ' ἄρσενός τοι ἦν ὃ γῆς οἰκήτορας
εὐρήσεται, & πίνοντας ἐκ χειρῶν μέθυ.
Sed huius haud telluris incolae viros
Vinum bibentes invenietis hordei.

Vult nempe Rex hoc dicere, si bellum velint Supplices, non
inventuros ipsos regionis suae subditos remeto ebrios ex
8 hordeo. Quin & vinum proprie dictum, ad differentiam
vinorum ex hordeo, dicebatur οἶνον ἀμπέλινον, seu *vinum*
vineale, sive ex vinea. Ita Herodotus loco adducto, de sa-
cerdotibus Aegyptiis verba faciens: Δίδονθ' ἐπέσφι καὶ οἶνον
ἀμπέλινον, *Vinum quoque ipsis datur vineale*. In sacris Nu-
mer. cap. vi. vers. iv. vocatur οἶνος ἐξ ἀμπελών. Hesychi-
us: οἶνον ἀμπόλινον τὸ ἴσο δηλοῖ, καὶ ἐξ ἐγγύων γίνεσθαι οἶ-
νον. Propterea nempe οἶνον cum adiectione vult dici ἀμπέ-
λινον, quod non tantum ex vinea, sed aliis etiam rebus fieri
9 possit aut soleat vinum. Quemadmodum autem potus ex-
tra vinum reperti, generali ista appellatione *vina* appel-
labantur *ex hordeo*: ita postmodum singulae gentes peculi-
are suis extra vinum proprie dictum potibus indiderunt no-
10 men. Et Hebraei quidem potiones omnes, quae extra vi-
num erant, nominabant *schecar*: quae vox immoderatam
potus ingurgitationem innuit. Hinc *schicharon*, *ebrietas*,
11 Ezechielis cap. xxiii. vers. xxxiii. Et cognationem habet
12 τὸ *schecar*, cum verbo *schackar*, quod est, *scurriliter egit*,
ut fere solent ebrii agere, & spectantium se exponere ludis
13 brio. Graeci Latiniq̄e paullum detorta voce οἶκερον, οἶκί-
ρον & *siceram* dixerunt. Mentio ejus in sacris est plurima:
Levit. cap. x. vers. ix. Numer. cap. vi. vers. iiii. Judic. cap.
xiii. vers. iv. Proverb. cap. xxxi. vers. vi. Jesaiæ cap. xxix.
14 vers. ix. Lucæ cap. i. vers. xv. Notandumque est, τὸ *sche-*
char,

schar, sive *siceram* omnibus istis in locis οἶνον, sive vino proprie dicto, tanquam diversum quid, contradistingui. Verbi gratia: Οἶνον καὶ σικέρα μὴ πίνῃτε, *vinum & siceram non bibetis*: ἀπὸ οἴνου καὶ σικέρα ἀγυιοδίστε, *à vino & sicera abstinebit*: σὶκ' ἀπὸ σικέρα ἔσθ' ἀπὸ οἴνου, *non ex sicera nec ex vino*: οἶνον καὶ σικέρα μὴ πίνῃ, *vinum & siceram non bibet*. Interpres quidem Chaldaicus ad locum Numex. ex cap. vi. ad ductum, τὸ *schechar* interpretatur *vinum vetus*: quem sequutus Sebastianus Castalio & alii, reddidere latine *re- metum*, sive vinum forte. Verum & novum vinum, vinum est, æque ut vetus: ac proinde si proprie vinum esset τὸ *schechar*, non opus fuisset tam signanter illud οἶνον ubique contradistingui, & ab ipso separari. Unde & Græcus interpres semper σικέρας vocabulum retinet, loco saltem ex Proverbiis adducto μέθην pro ea reponit, seu *inebriantem potum*, quando ait: Δόξε μέθην τοῖς ἐν λύπῃαις, καὶ οἶνον τοῖς ἐν ὀδύνηαις. Latinus interpres, qui Hieronymum mentitur, ita vertit: *Date siceram mærentibus, & vinum iis, qui amaro sunt corde*. Quemadmodum idem etiam Lucæ cap. i. *sicera* nomen retinet: in locis vero cæteris τὸ *schechar* vocat *omne id, quod inebriare potest*. Quo sensu & D. Basilus lib. de ebriet. per *siceram* intelligit πᾶν τὸ διωάμενον μέθην ἐκποιήσαι, *omne id, quod potis est ebrietatem inducere*. Tertullianus eleganter una voce *ebriamen* vocat lib. de lejun. Explicatius vero, quid sit *sicera* docet D. Hieronymus ad Nepotianum, de vita Clericorum: *Sicera*, inquit, *Hebræo sermone omnis potio nominatur, quæ inebriare potest, sive illa, quæ frumento conficitur, sive pomorum succo, aut cum favi decoquantur in dulcem & barbaram potionem, aut palmularum fructus exprimuntur in liquorem, coctisq; frugibus aquâ pinguior coloratur*. Huic consentanea scribit Isidorus Orig. lib. xx. cap. ii. *Sicera*, inquit, *est, omnis potio, quæ extra*

C

vinum

vinum inebriare potest. Cuius licet nomen Hebraicum sit, tamen Latinum sonat, pro eo quod ex succo frumenti vel pomorum conficiatur, aut palmularum fructus in liquorem exprimantur; coctis quoque frugibus aqua pinguior quasi succus colatur, 22 & ipsa potio Sicera nuncupatur. Sed audiamus & Zonaram ad Canon. Apostol. III. Σικέρα δὲ ἦν πᾶν τὸ ἀπὸ οἴνου ἐπιποιοῦν μεθῆν, οἷά εἰσιν αἱ Ἰπληθὺς ἄρταν ἄνθρωποι. Sicera est omne id, quod sine vino inebriat, & ab hominibus conficitur. Ad 23 de Hesychium, in Lexico: Σικέρα πᾶν πόμα ἐπιποιοῦν μεθῆν, μὴ ἐξ ἁμπέλων ἢ σικεσσόν, (σωθελόν. Sicera est omnis potus inebrians, non ex vitibus confectus, compositus. Mea 24 minit sicerae etiam Hieronymus in vita S. Machults: Tunc quid ageret ambigens, ad officinam, ubi sicera fiebat, abiit; petens à confectore sibi ignem praber. Et Gregorius Turo-nensis lib, v. cap. x. de S. Patroclo: Vinum, siceram, vel omne quod inebriare potest, non bibebat. Item S. Bonifacius in Epist. ad Zachariam Papam, in qua scribit, se in monasterio constitutum viros stricta abstinentia, absque carne & vino, absque sicera & servis; proprio manuum suarum labore 25 contentos. Ab hac sicera sequior Latinitas siceratores dixit, non sicerae tantum, sed aliorum etiam potuum confectores. Carolus M. Imp. in Capitulari de villis, edito à clarissimo & amicissimo nobis Hermanno Conringio, num. XIV. Siceratores, id est, qui cervisiam vel pomatum, vel piratum, vel aliud quodcunque liquamen ad bibendum aptum, facere sciant.

CAPUT QVARTUM.

SUMMARI A.

1. Aegyptiorum potus, ζῆθος.
2. Theophrasto ζῆθος.
3. Syris zitos.
4. factus praecipue ex hordeo.
5. vinum ex hordeo.
6. ζυθιον.
7. zythus ex tritico.
8. peculiaris Aegypti potus.
9. zythus Pelusiacus.
10. Io. Bapt. Pius notatus.

II. zy